

Preek 297 Deut.31,1-8

- **Inleiding**

Als het om ons land gaat is de balans in de verschillende jaaroverzichten voorzichtig positief.

De economie gaat goed, er is vrede en rust.

Twee zaken die voor bezorgdheid en onrust zorgen springen eruit:

Het klimaat

Het onderlinge samenleven.

Als het om de kerk gaat merk je een soortgelijke analyse:

Er zijn mooie mooie en blijde dingen te noemen:

Kerkdiensten die gehouden konden worden.

Er is gebeden en aan bijbelstudie gedaan.

Er zijn nieuwe contacten gelegd.

Er zijn ook moeilijke en verdrietige dingen gebeurd.

We missen broers en zussen.

Omdat ze door de Here zijn Thuis gehaald.

Omdat ze naar een ander kerkgenootschap zijn overgestapt.

Omdat ze het geloof vaarwel hebben gezegd.

Ook hier twee dingen die eruit springen als het gaat om zorgen maken en onzekerheid.

Kwantitatieve achteruitgang: als de voorspellingen kloppen gaat de kerk er in ledental nog meer op achteruit de komende jaren.

Kwalitatieve achteruitgang: het elan lijkt te verdampen, zekerheden die voor ons altijd zekerheden waren zijn weg, de heilige ware kerk is in rook opgegaan, vrouwelijke ouderlingen en predikanten staan aan de poort, straks kinderen aan het avondmaal.

De een over dit, de ander over dat, maar als het gaat over de toekomst zijn mensen vandaag onzeker, bezorgd, cynisch, bitter...

Hoe graag ik ook zou willen, dat kan ik niet wegnemen.

De dokter niet, de politicus niet.

Gert Jan Segers: *Ik zou dolgraag iedereen die bezorgd of ontevreden is persoonlijk gerust kunnen stellen, maar ik kan dat niet. We zouden ons politieke werk graag foutloos en tot volle tevredenheid van alles en iedereen doen. Maar ook dat zal niet gaan. We zijn beperkte mensen en als politici ontkomen we niet aan onmogelijke keuzes en ontsnappen we niet aan de dilemma's waarvan je 's nachts wakker ligt.*

Als beperkt mens mag ik jullie vanavond tóch een andere boodschap meegeven.

Een boodschap van Gód.

Woorden die Hij ooit tegen het volk Israel - in ook zo'n soort overgangssituatie als vandaag - heeft gesproken: Deuteronomium 31.

Dia

Wees vastberaden en standvastig,

Er is geen enkele reden om bang te zijn

Want het is de Heer, uw God, die met u meegaat

Hij zal niet van uw zijde wijken en u niet verlaten

- **Lezen Deut.31:1-8**

- **Preek**

De Israelieten staan in onze tekst voor een belangrijke overgang. Ze hebben 40 jaar lang in de woestijn rondgezworven en daar van alles meegemaakt: ze hadden de wet van de Here gekregen, tegen Hem Zich beklaagd en door Hem bestraft, afgoden gediend... van alles was er gebeurd deze jaren.

En dat allemaal in het kader van dat éne grote doel: het binnentrekken en veroveren van het beloofde land.

Dat dat geen gemakkelijke klus zal worden is hen inmiddels wel duidelijk geworden.

De eerste verkenningsstroepen hebben al gerapporteerd dat het om een weliswaar mooi land gaat, maar dat de verdediging goed is georganiseerd.

Dia

We hebben daar zelfs reuzen gezien, de Enakieten. Vergeleken bij dat volk van reuzen voelden wij ons maar nietige sprinkhanen, en veel meer zullen we in hun ogen ook niet geweest zijn. (‘Numeri 13:33)

Je moet je voorstellen hoe dat voelt.

De eerste inval in het zuiden van het land is ook al mislukt.

Het volk weet zich dat nog heel goed te herinneren: daarbij waren nogal wat slachtoffers te betreuren geweest (Num.14,45).

En nu staan ze aan de grens van dat land.

Ze staan voor de Jordaan klaar om het land binnen te trekken.

Zoals gezegd: geen gemakkelijke klus.

Maar gelukkig hebben ze... Mozes.

Hij is hun hoop in onzekere tijden.

Echt een zekerheid.

Mozes, hun generaal, de knecht van God, die hen tot dusver overal doorheen geholpen had.

Die had bemiddeld tussen God en hen als zij weer de mist in waren gegaan.

*‘Wat de toekomst brenge moge,
ons geleide Mozes’ hand’;
moedig slaan wij dus de ogen
naar het onbekende land’.*

Ze zijn dan ook benieuwd wat hij hun te zeggen heeft.

Met wat voor peptalk hun leider komt.

Maar als Mozes gaat spreken is dat voor hen een koude douche.

Mozes gaat hen verlaten!

‘Ik ben nu 120 jaar’ - zo begint hij zijn toespraak.

‘Ik ben niet meer in staat om nog langer leiding te geven’.

Daarmee doelt hij op militaire handelingen die nodig zijn om het land te veroveren; zijn leiderschap.

Het lijkt er op of Mozes wil aangeven dat hij door zijn hoge leeftijd niet meer in staat is om het volk leiding te geven.

Toch is dat niet zo.

Want bij het sterven van Mozes kort hierna lezen we:

Dia

‘Honderdtwintig jaar oud was Mozes toen hij stierf. Tot het laatst toe waren zijn krachten niet afgenomen en zijn ogen niet verzwakt. (Deut.34,7).

Vs.2 moeten we daarom lezen als: ‘mijn lichamelijke situatie is nog wel zo dat ik mijn werk onder jullie kán doen, maar toch zal dat niet meer gaan; de Here heeft tegen mij gezegd dat ik de Jordaan niet mag overtrekken... en daarom leg ik nu mijn taak neer’.

Bij het horen van die woorden wordt het doodstil onder het volk.

Mozes, hun leider niet met hen mee?

Die kunnen zij niet missen.

Zonder hem wordt het niks in het nieuwe land.

Het land dat toch al zo’n schrikbeeld vormt.

Zo vlak voor de overgang slaan gevoelens van onzekerheid, angst, twijfel onder het volk toe!

Dit kan niet!

Zonder Mozes... dat kunnen we niet volhouden.

Alle lust om de overgang te maken vergaat hen bij het bericht van het op handen zijnde sterven van Mozes in een keer.

Maar zonder hun verdere reacties af te wachten gaat Mozes meteen verder met spreken

Met het oog op het binnentrekken van het nieuwe land spreekt Mozes hen moed in.

Hij komt zelfs met een **dubbele** bemoediging.

Mozes bemoedigt het volk Israel in vs.3 eerst met de belofte

Dia

‘De HEER, uw God, zal zelf voor u uit gaan en de volken aan de overkant voor u uitroeien, zodat u hun land in bezit kunt nemen’.

Wat Mozes hier dus heel subtiel doet is als het ware de aandacht van **zichzelf** verplaatsen naar **God!**

Wat **Hij** heeft gedaan en **Hij** kan doen.

Dat loopt door tot in vs.6 waar Mozes zegt:

Dia

Wees vastberaden en standvastig,

*Er is geen enkele reden om bang te zijn
Want het is **de Heer, uw God**, die met u meegaat
Hij zal niet van uw zijde wijken en u niet verlaten*

Jullie moeten - luidt Mozes' boodschap - dapper zijn en verder gaan.
Je hoeft niet bang te zijn voor tegenslagen en aanvallen, **want...** en dan komt het, dan noemt Mozes **de reden** waarom ze ook zonder hem toch met vertrouwen het beloofde land in kunnen gaan ...**de Here God zelf** gaat met jullie.

Da's een hele belangrijke verschuiving die Mozes hier maakt.
Hij ontnemt het volk als het ware alle steun op wat zichtbaar en tastbaar zeker is en roept het op tot: blindelings vertrouwen in **God**.
Mozes vraagt het volk om de zorgen over wat er in de toekomst - ook als hij er niet meer is - gaat gebeuren; de angst en zorgen en onzekerheid voor wat er in die nieuwe situatie komen gaat, **los te laten** en helemaal in handen te leggen van **de Here God!**

Mozes leert het volk om met Wim Rietkerk te spreken '**de kunst van het loslaten**'.

*'Wat de toekomst brenge moge,
mij geleidt **des Heren hand**
daarom sla ik moedig de ogen op
naar het onbekende land'*

Wie vanuit dit perspectief de Bijbel daar es op gaat nalezen komt tot de ontdekking dat de hele Bijbel eigenlijk een grote oproep is om los te laten.

- Loslaten van je ouders.
- Loslaten van je kinderen.
- Loslaten van je man/je vrouw
- Loslaten van je bezorgdheid.
- Loslaten van je baan
- Loslaten van je idealen en dromen.
- Loslaten van je gezondheid.
- Loslaten van je relaties
- Loslaten van je leven.
- Loslaten... om het over te laten aan de Here God..

'Een heel mooi voorbeeld wat dat 'loslaten' precies is kwam ik tegen in een verhaal van de nederlandse priester, wijlen Henri Nouwen. Deze Nouwen had vrienden bij circus Boltini: The Flying Rodleys. Dat waren trapezeartisten die op fabelachtige wijze rondbuitelden tussen de masten van een circustent.

Dia

Daarbij liet Rodley, de hoofdpersoon, zich vallen en dan schoot hij in een slingerbeweging weg.

Vervolgens pakte hij de ander, Joe, vast.

Nouwen vroeg Rodley hoe hij dat toch in de wereld voor elkaar kreeg.

Zijn antwoord luidde: 'Eigenlijk doe ik niets. Ik ben niet de eigenlijke ster.

De ster is niet degene die valt, het is degene die vastpakt. Ik laat me los en zweef in een slingerbeweging naar Joe toe, maar hij moet mijn polsen pakken, en hij doet het prima, hij doet het altijd goed'.

Daarop vroeg Henri Nouwen: 'dus jij doet eigenlijk niks?'

'Nee', zei die Rodley, 'ik doe niks.

Het ergste wat een springer kan doen is proberen de vanger te vangen.

Het is niet de bedoeling dat ik Joe vang, maar Joe mij!

Een springer moet springen en een vanger vangen.

En Joe is fabelachtig goed, dus ik val gewoon'.

Dát is 'loslaten' of zoals de Bijbel het noemt: 'overgave'.

Dia (4x)

- *'Leg je leven in de handen van de HEER, vertrouw op hem, hij zal dit voor je doen'* zegt de psalmdichter (Ps.37,5)
- Salomo zegt in een van zijn beroemde spreuken: *'Vertrouw op de HEER met heel je hart, steun niet op eigen inzicht. Denk aan hem bij alles wat je doet, dan baant hij voor jou de weg'* (33,5-6).
- Jezus zelf zegt: *'Vraag je dus niet bezorgd af: "Wat zullen we eten?" of: "Wat zullen we drinken?" of: "Waarmee zullen we ons kleden?" dat zijn allemaal dingen die de heidenen najagen. Jullie hemelse Vader weet wel dat jullie dat alles nodig hebben'* (Mt.6,31-32)
- Ook Petrus komt met die boodschap: *'U mag uw zorgen op hem afwentelen, want u ligt hem na aan het har'* (1 Petrus 5:7).
- En Paulus: *'Wees over niets bezorgd, maar vraag God wat u nodig hebt'* (Fil.4:6a)

‘Overgeven’, ‘loslaten’... als er voor ons mensen iets verhipte moeilijk is, dan is het dat..

Het gaat tegen onze aard in.

Wij hebben de natuurlijke neiging om dingen in de hand te willen houden, situaties te overzien en onder controle te willen brengen, zodat het weer tastbaar en concreet is.

Zoals iemand schreef: *‘Het loslaten van wensen, van mensen, van herinneringen en van plannen kost kracht, kost tranen, werpt vragen op, kan woedend maken’.*

Dat geldt voor ons nu op de grens van het nieuwe jaar, dat gold toen voor het volk Israel op de grens van het nieuwe land net zo goed.

Maar Mozes is nog niet uitgesproken.

Hij komt met ‘een **dubbele** bemoediging’ zei ik al.

Om daarachter te komen is het belangrijk om goed te letten op de manier waaróp Mozes afscheid neemt van het volk

Die manier van afscheid-nemen is namelijk ook voor ons heel veelzeggend.

Nadat hij het volk opgeroepen heeft tot vertrouwen in de **Here** omdat Hij voor hen uit zal trekken, voegt Mozes er in vers 3b meteen achteraan: *‘Jozua zal u daarbij aanvoeren’.*

Mozes bemoedigt het volk hier dus, door hen zijn opvolger voor te stellen.

Maar hij doet dat op een hele speciale manier.

Hij gebruikt exact dezelfde woorden.

In de NBV vertaling zie je dat helaas niet terug, maar in de NBG en HSV wel.

Dia

En terecht: als je de twee zinnestjes in vs.3: *‘De Here uw God zelf zal voor u uit overtrekken’* en: *‘Jozua zal u aanvoeren’* in het hebreuws met elkaar vergelijkt, dan zie je dat Mozes beide keren exact dezelfde woorden gebruikt.

Alleen de ene keer op de **Here** toegepast en de tweede maal op **Jozua**.

De Here laat zich kennelijk **door Jozua** bij het volk vertegenwoordigen.

In hem zal God straks aanwezig zijn bij zijn volk.

Door Jozua zullen de Israelieten straks de Here kunnen leren kennen als die Hij is.

Tóch weer iets tastbaars en zichtbaars.

Om het volk op de drempel van het nieuwe land nieuwe moed in te spreken

De Here gaat voorop!

Jozua gaat voorop!

En - misschien realiseren we ons dat niet eens meteen - dat mag ons, op de drempel van een nieuw jaar, óók bemoedigen.

Want Jozua verwijst hier naar: **Jezus**.

Dat zit al in zijn naam opgesloten.

Ze hebben allebei precies dezelfde naam: Joshua/Jezus: verlosser.

Maar t'is niet alleen de naam, je ziet het ook aan Jozua's optreden

Hoor nog maar es goed naar Mozes' afscheidswaarden.

We hoorden zonet hoe Mozes Jozua eerst met de Here God op één lijn zet:

De Here zal voor u uittrekken!

Jozua zal voor u uittrekken!

Maar pal erop bemoedigt Mozes Jozua en spreekt hem – als mens tegenover méns - moed in.

Dán staat Jozua dus niet meer op één lijn met **God**, maar op één lijn **met de mensen om hem heen**.

Mensen, die rillen bij de gedachte dat Mozes niet meer bij hen zal zijn en die opzien tegen het karwei van de intocht, die bemoedigd moeten worden..

Jozua wordt door Mozes in vers 8 - ook weer met praktisch precies zelfde bewoordingen als het volk met hem in vers 6 - door Mozes als méns bemoedigd:

Dia

'Wees vastberaden en standvastig. De HEER zelf gaat voor je uit, hij zal je bijstaan en geen moment van je zijde wijken' (vs.6)

Eerst wordt Jozua door Mozes dus op gelijke hoogte met **God** gezet, daarna typisch **menselijk**, afhankelijk, aangewezen op bemoediging van Boven.

Ook daarin is Jozua voorafbeelding van Jezus.

Jezus, echt God en echt mens, die de ene keer aan Gods kant staat en de andere keer aan de kant van de mensen..

Jezus, de Zoon van God, die als mens op aarde kwam om voor onze zonden te betalen en die als mens weer naar de hemel ging om....

... voor ons te pleiten

... de kerk te leiden

... alles voor het bruiloftsfeest klaar te maken

... in het Vaderhuis voor ons een woning in te richten

Dat neemt alle vragen niet weg.

Maar het mag álle vertrouwen geven voor de toekomst.

God is ons leven de grond waarop wij staan

Hij is onze weg, de waarheid die ons leidt

En niets in dit leven zal ons scheiden.

Amen